

MÄRGUKIRI **Investeeringisteenused VPTS uues redaktsioonis**

Lugupeetud järelevalvesubjekti esindaja

19. novembril 2008 jõustus väärtpaberituruseaduse (edaspidi **VPTS**) uus redaktsioon, millega muuhulgas täpsustati investeeringisteenusete ja investeeringiskõrvalteenuste juriidilist sisu ning täiendati investeeringisteenusete loetelu. VPTS muutmise üheaegselt muudeti ka krediitiasutuste seaduses (edaspidi **KrAS**) krediitiasutuse poolt osutatavate investeeringisteenusete litsentsimise põhimõtteid. Jõustunud muudatuste ühetaolise kohaldamise huvides soovib Finantsinspeksioon käesolevas märgukirjas selgitada VPTS muudatuste rakendamise seonduvat.

Alates 19.11.2007 jõustunud VPTS redaktsiooni (edaspidi **uus VPTS**) kohaselt tohivad krediitiasutused, investeeringisühingud ja fondivalitsejad (edaspidi koos nimetatud **järelevalvesubjektid** või **subjektid**) osutada üksnes neid investeeringisteenuseteid ja -kõrvalteenuseid, mis on nimetatud subjekti tegevusloas. Tegevusloas nimetatamata investeeringisteenusete ja -kõrvalteenuste osutamiseks peavad järelevalvesubjektid taotlema täiendava tegevusloa. Täiendavat tegevusluba vajab järelevalvesubjekt ka siis, kui ta soovib osutada senises loas nimetatamata investeeringiskõrvalteenust.

Järelevalvesubjekti tegevusloas investeeringisteenusete ammendava loetelu põhimõtte kehtis seni investeeringisühingute ja fondivalitsejate suhtes. Uue VPTS jõustumisest alates puudutab see ka krediitiasutusi, kuivõrd alates 19.11.2007 muutus KrAS krediitiasutuse tegevusloa redaktsioon. Krediitiasutuse tegevusluba ei ole alates 19.11.2007 enam universaalse ulatusega luba, mis võimaldab automaatselt osutada kõiki investeeringisteenuseteid ja -kõrvalteenuseid. Kehtiva KrAS § 13 lg 1 tulenevalt tohib krediitiasutus osutada üksnes neid investeeringisteenuseteid ja -kõrvalteenuseid, mis on tema tegevusloas otseselt nimetatud.

Järgnevalt selgitame VPTS rakendussätetest tulenevaid põhimõtteid, mis puudutavad (I) seni osutatud investeeringisteenusete ja -kõrvalteenuste kohta esitatavat teadet ning (II) investeeringisõustamise tegevusloaga seonduvat.

I Teade osutatavate investeeringisteenusete ja -kõrvalteenuste kohta

Uue VPTS jõustumise ajal ehk seisuga 19.11.2007 kehtivat tegevusluba omavate subjektide tegevuslubade ulatuse täpsustamine toimub VPTS § 265² alusel. Nimetatud sätte kohaselt peab seisuga 19.11.2007 kehtivat tegevusluba omav järelevalvesubjekt **esitama hiljemalt 19.05.2008 Finantsinspeksioonile teate**, milliseid VPTS § 43 lg 1 ja § 44 nimetatud investeerimis- või investeerimiskõrvalteenuseid ta osutab. Pärast nimetatud teate osutamist võib järelevalvesubjekt osutada üksnes selles teates nimetatud investeerimisteenusid või -kõrvalteenuseid.

Järelevalvesubjekti poolt VPTS § 265² lg 1 alusel esitatav teade peab sisaldama loetelu investeerimisteenusdest ja -kõrvalteenustest, mida subjekt teate esitamise ajal osutab. Osutada saab ja tohib üksnes neid teenuseid, mille kohta järelevalvesubjektil on olemas kehtiv tegevusluba. Kuna senised tegevusload on antud VPTS ja teiste asjakohaste seaduste eelneva(te) redaktsiooni(de) alusel, siis ei kattu tegevusloas nimetatud lubatud teenused uue VPTS teenuste loetelus toodutega. Subjekti poolt esitatav teade osutatavate teenuste kohta toimib n-ö ühenduslülina senise tegevusloa ja VPTS uues redaktsioonis nimetatud tegevusvaldkondade vahel. Õiguslikus mõttes muutub teade järelevalvesubjektile eelnevalt antud tegevusloa osaks ning määrab ära tema edaspidise tegevusloa ulatuse. Tegevusloa ulatuse muutumist antud teate alusel ei vormistata Finantsinspeksiooni haldusaktiga.

Järelevalvesubjektil on õigus nimetada VPTS § 265² lg 1 alusel esitatavas teates üksnes selliseid teenuseid, mida ta realselt osutab ja mis on kaetud tema senise tegevusloaga. Selleks peab järelevalvesubjekt hindama oma senist tegevusluba ja tegevust uue VPTS § 43-44 teenuste loetelu vastu. Osutatavate teenuste loetlemisel palume lähtuda alltoodud vastavustabelist:

Uus VPTS	Vana VPTS
§ 43 Investeerimisteenused	
1) väärtpaberitega seotud korralduse vastu-võtmine ja edastamine	Väärtpaberitega tehingu tegemise korralduse vastuvõtmine kliendilt ja selle edastamine või täitmine kliendi arvel (p3)
2) väärtpaberitega seotud korralduse täitmine kliendi nimel või arvel;	Väärtpaberite omandamine või võõrandamine oma nimel ja kliendi arvel (p1); Väärtpaberite omandamine või võõrandamine kliendi nimel ja arvel (p2);
3) väärtpaberitega kauplemine oma arvel;	Väärtpaberitega oma arvel kauplemine (p4)
4) väärtpaberiportfelli valitsemine;	Väärtpaberiportfelli valitsemine (p5)
5) investeerimisenõustamine;	
6) väärtpaberi garanteerimine või väärtpaberi pakkumise, emiteerimise või müümise garanteerimine;	Väärtpaberite emiteerimise tagamine (p6)
7) väärtpaberi pakkumise või emiteerimise korraldamine;	Väärtpaberite emiteerimise, avaliku pakkumise või väärtpaberite reguleeritud turule kauplemisele võtmise korraldamine (p7)
8) mitmepoolse kauplemissüsteemi	

korraldamine.	

VPTS § 265² lg 2 kohaselt võib subjekt pärast teate esitamist osutada üksnes teates nimetatud teenuseid. Seega kui subjekti poolt esitatud teates on loetletud vähem teenuseid, kui tema senine tegevusluba osutada võimaldab, siis jääb pärast teate esitamist kehtima uus, kitsam loetelu. See tähendab, et subjektil on võimalik piirata oma senise tegevusloa ulatust, kui tema esitatud teade on tegevusloas lubatust kitsam.

Kui aga subjekt nimetab oma teates teenuseid, mida tema senine tegevusluba ei kata, siis lubatavate teenuste ring automaatselt ei laiene. VPTS rakendussäte § 265² lg 1 koosmõjus selle aluseks oleva MIFiD rakendussäte art 71 (1) ja litsentsimise üldpõhimõtetega ei anna alust laiendada subjekti senist tegevust uutele litsentsitavatele teenustele lihtsustatud menetluse korras üksnes teate esitamise kaudu, st ilma üldist täiendava tegevusloa menetlust läbimata. Juhime tähelepanu asjaolule, et kui järelevalvesubjekt soovib laiendada tema poolt osutatavate teenuste ringi, siis tuleb tal selleks esitada täismahus täiendava tegevusloa taotlus koos seaduses ettenähtud dokumentidega ning läbida tegevusloa menetlus üldises korras.

Eelkirjeldatud tegevusloa laiendamise probleem puudutab eelkõige investeerimisühinguid ja fondivalitsejaid, kuna nende kehtiv tegevusluba on antud investeerimisteenuste ammendava loetlemise põhimõtte alusel. Kõnealust probleemi ei teki krediitiasutustel, kelle senine universaalse ulatusega tegevusluba katab eelduslikult kõiki tänaseid investeerimisteenuseid ja -kõrvalteenuseid. Seetõttu ei ole krediitiasutustel oma senise tegevusloa ulatusest tulenevaid piiranguid VPTS § 265² lg 1 alusel esitatava teate loetelu koostamisel. Küll on aga krediitiasutuse tegevusluba pärast vastava teate esitamist piiratud üksnes teates loetletud investeerimisteenuste ja -kõrvalteenustega.

II Investeerimisnõustamise täiendav tegevusluba

VPTS uue redaktsiooni jõustumisega 19.11.2007 lisandus VPTS § 43 investeerimisteenuste loetelusse uue teenusena investeerimisnõustamine. Alates 19.11.2007 tohib investeerimisnõustamise teenust, nagu kõiki teisi investeerimisteenuseid, osutada üksnes kehtiva tegevusloa alusel.

VPTS § 265³ lg 5 näeb ette lihtsustatud korra investeerimisnõustamise täiendava tegevusloa andmiseks enne 19.11.2007 samaväärset teenust osutanud järelevalvesubjektidele. Nimetatud rakendussäte sätestab, et kui järelevalvesubjekt tegeles investeerimisnõustamisega samaväärse tegevusega enne 19.11.2007, annab inspeksioon talle tegevusloa investeerimisnõustamisega tegelemiseks enne 2008. aasta 31. juulit esitatud vastava taotluse alusel ilma täiendava tegevusloa taotlemise korda rakendamata juhul, kui subjekti tegevus on kooskõlas uue VPTS nõuetega.

Eeltoodud sättest tulenevalt peab järelevalvesubjekt esitama Finantsinspeksioonile taotluse investeerimisnõustamiseks täiendava tegevusloa andmise kohta hiljemalt 31. juulil 2008. Kõnealuse taotluse suhtes ei kohalda Finantsinspeksioon tavapäraselt täiendava tegevusloa

taotlemise korda, sh ei kohaldu tavapärase menetlustähtaeg, esitatavate dokumentide loetelu ega tegevusloa andmisest keeldumise alused.

Investeeringisnõustamise tegevusloa menetlemisel kontrollib Finantsinspeksioon VPTS § 265³ lg 5 tulenevalt kahe tingimuse täitmist:

- kas taotleja tegeles investeeringisnõustamisega samaväärse tegevusega enne 19.11.2007?
- kas taotleja tegevus on kooskõlas uue VPTS nõuetega?

VPTS § 265³ lg 5 ühetaolise kohaldamise huvides palub Finantsinspeksioon investeeringisnõustamise tegevusloa taotlejal enne taotluse esitamist läbi viia enesehinnang (*self-assessment*), mille käigus taotleja hindab oma tegevuse vastavust uue VPTS nõuetele. Taotluses palume viidata läbiviidud *self-assessmenti* tulemustele ning esitada kinnitus taotleja tegevuse vastavuse kohta uue VPTS nõuetele. Samas juhime tähelepanu võimalusele, et Finantsinspeksioonil on õigus ka lihtsustatud menetluses nõuda täiendavate dokumentide esitamist, veendumaks taotleja tegevuse vastavuses uue VPTS nõuetele.

Lugupidamisega

Andres Kurgpõld
Juhatuse liige

Katariina Kärsten 680 0522
katariina.karsten@fi.ee

